

**M.Ed. Semester - 4 (CBCS) Examination
March/April - 2025 (NEW COURSE)**

GROUP-A Education Management and Organization in Primary Education(Elective-1)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

વિભાગ-૧

- પ્રશ્ન.૧ કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (૨૦ ગુણ - ૧૦ ગુણ દરેક) (૨૦)
- 1) શૈક્ષણિક સંચાલન શું છે? પ્રાથમિક શાળાઓમાં તેનું મહત્વ સમજાવો.
 - 2) પ્રાથમિક શિક્ષણને સુધારવામાં શાળા સંચાલન સમિતિ (SMC)ની ભૂમિકા વર્ણવો.
 - 3) ભારતમાં પ્રાથમિક શિક્ષણ માટેની કોઈપણ બે સરકારી નીતિઓની સૂચિ બનાવો અને સંક્ષિપ્તમાં સમજાવો.
- પ્રશ્ન.૨ (અ) કોઈપણ બેના જવાબ આપો. (૫ ગુણ દરેક) (૧૦)
- 1) DISE શું છે? શાળા સંચાલનમાં તે કેવી રીતે મદદ કરે છે?
 - 2) શાળાઓમાં પેરેન્ટ-ટીચર એસોસિએશન (PTA) શા માટે મહત્વપૂર્ણ છે?
 - 3) સરકારી અને ખાનગી પ્રાથમિક શાળાઓ વચ્ચે શું તફાવત છે?
- પ્રશ્ન.૨ (બ) બધાના જવાબ આપો. (૧ ગુણ દરેક) (૦૫)
- 1) RTE નું પૂરું નામ: _____
 - 2) પ્રાથમિક શાળાઓમાં શિક્ષક-વિદ્યાર્થી ગુણોત્તર: _____
 - 3) જિલ્લા શિક્ષણ કાર્યાલયનું એક કાર્ય: _____
 - 4) ભારતમાં એક પ્રકારની પ્રાથમિક શાળાનું નામ: _____
 - 5) નવોદય વિદ્યાલયોનો હેતુ શું છે?

વિભાગ-૨

- પ્રશ્ન.૩ કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ આપો. (૨૦ ગુણ - ૧૦ ગુણ દરેક) (૨૦)
- 1) સાર્વત્રિક પ્રાથમિક શિક્ષણ (UEE) શું છે? તેને પ્રાપ્ત કરવામાં આવતી બે સમસ્યાઓ જણાવો.
 - 2) મધ્યાહન ભોજન યોજના અને પ્રાથમિક વિદ્યાર્થીઓ માટેના તેના ફાયદાઓ સમજાવો.
 - 3) ભારતની પ્રાથમિક શિક્ષણ પદ્ધતિની તુલના કોઈ એક અન્ય દેશ (USA/જાપાન/UK) સાથે કરો.
- પ્રશ્ન.૪ (અ) કોઈપણ બેના જવાબ આપો. (૫ ગુણ દરેક) (૧૦)
- 1) સર્વ શિક્ષા અભિયાન (SSA)ના મુખ્ય ઉદ્દેશ્યો શું છે?
 - 2) શિક્ષણનો અધિકાર ધારો (RTE) બાળકોને કેવી રીતે મદદ કરે છે?
 - 3) ઓપરેશન બ્લોકબોર્ડ શું છે? તેની મુખ્ય વિશેષતાઓ જણાવો.
- પ્રશ્ન.૪ (બ) બધાના જવાબ આપો (૧ ગુણ દરેક): (૦૫)
- 1) SSA નું પૂરું નામ: _____
 - 2) મધ્યાહન ભોજન યોજનાનો એક ફાયદો: _____
 - 3) SSA હેઠળની એક યોજનાનું નામ: _____ (દા.ત., ગુણોત્સવ)
 - 4) કયા ધારાએ શિક્ષણને મૂળભૂત અધિકાર બનાવ્યો? _____
 - 5) પ્રવેશ ઉત્સવ શું છે? _____

ENGLISH VERSION

SECTION-1

- Q.1 Answer any two questions. (20 Marks – 10 Marks each) (20)**
- 1) What is educational management? Explain its importance in primary schools.
 - 2) Describe the role of School Management Committees (SMCs) in improving primary education.
 - 3) List and briefly explain any two government policies for primary education in India.
- Q.2 (A) Answer any two (5 Marks each): (10)**
- 1) What is DISE? How does it help in school management?
 - 2) Why is the Parent-Teacher Association (PTA) important in schools?
 - 3) What are the differences between government and private primary schools?
- Q.2 (B) Answer all (1 Mark each): (05)**
- 1) Full form of RTE: _____
 - 2) Ideal teacher-student ratio in primary schools: _____
 - 3) One function of the District Education Office: _____
 - 4) Name one type of primary school in India: _____
 - 5) What is the purpose of Navodaya Vidyalayas?

SECTION-2

- Q.3 Answer any two questions. (20 Marks – 10 Marks each) (20)**
- 1) What is Universal Elementary Education (UEE)? Mention two challenges in achieving it.
 - 2) Explain the Mid-Day Meal Scheme and its benefits for primary students.
 - 3) Compare India's primary education system with any one other country (USA/Japan/UK).
- Q.4 (A) Answer any two (5 Marks each): (10)**
- 1) What are the main objectives of Sarva Shiksha Abhiyan (SSA)?
 - 2) How does the Right to Education Act (RTE) help children?
 - 3) What is Operation Blackboard? Mention its key features.
- Q.4 (B) Answer all (1 Mark each): (05)**
- 1) Full form of SSA: _____
 - 2) One benefit of the Mid-Day Meal Scheme: _____
 - 3) Name one program under SSA: _____ (e.g., Gunotsav)
 - 4) Which act made education a fundamental right? _____
 - 5) What is Pravesh Utsav? _____
